

УДК 635.21:632.3

Положенець В. М.¹, д-р с.-г. наук, професор, Немерицька Л. В.², канд. біол. наук, доцент, Журавська І. А.², канд. с.-г. наук, доцент, Станкевич М. Ю.³, аспірант

¹Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН

²Житомирський аграрний коледж

³Державний біотехнологічний університет

ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ КАРТОПЛІ ПРОТИ СТЕБЛОВОЇ НЕМАТОДИ В ПОЛІССІ ТА ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ

Стеблову нематоду (дитиленхоз) викликають особини *Ditylenchus destructor Thorne*, які мають червоподібну форму із звуженим головним та загостреним хвостовим кінцем.

В останні роки стеблова нематода отримала широке розповсюдження на всій території України, яка викликає різке зниження якості насінневої і продовольчої картоплі. Втрати врожаю після осіннє-зимового зберігання бульб, в залежності від ступеня резистентності сортів проти дитиленхозу картоплі, сягає до 50%.

В Україні стеблова нематода вперше виявлена в 1931 році на посадках картоплі в Харківській, Сумській, Полтавській областях.

За повідомленням О. Белової (1973) розповсюдження стеблової нематоди сприяло розмноження насінневого матеріалу, що поступало із заражених сусідніх областей України.

Метою наших експериментів, які здійснювались протягом 2017-2019 рр. на базі навчально-дослідного господарства «Ворзель» Національного університету біоресурсів і природокористування України передбачено удосконалення заходів захисту картоплі проти стеблової нематоди.

Позитивні результати щодо зниження ураження картоплі стебловою нематодою отримані при внесенні аміачної води з нормою витрат 60 кг/л д.р. на фосфоро-калійному фоні $P_{60}K_{90}$ в період повних сходів рослин, та використання основного удобрення з нормою витрат $N_{90}P_{90}K_{120}$ при локальному внесенні в рядки під час садіння бульб. У зазначених варіантах ступінь ураження бульб у відносно стійкого проти дитиленхозу сорту Слов'янка складала відповідно 1,2 і 1,7%, а в контролі цей показник становив 3,5%, що в два рази нижче, ніж без внесення аміачної води. На сприятливому до дитиленхозу сорті Світанок київський у варіанті, де вносили аміачну воду в період повних сходів картоплі кількість уражених бульб стебловою нематодою становила 2,2%, при внесенні основного удобрення ($N_{90}P_{90}K_{120}$) – 3,3%, а в контролі без внесення добрив відповідно – 6,1%.

Отже, для зниження ураження бульб картоплі стебловою нематодою доцільно вносити аміачну воду в фазу повних сходів рослин з нормою витрат 60 кг/га, або використовувати основне удобрення в дозі N_{90}, P_{90}, K_{120} .

Крім того, нами здійснювалися експерименти з вивчення дезінфекторів

тари, сільськогосподарського інвентаря і картоплесховищ.

В досліді використовували наступні препарати: актеллік, аміачну воду (3%-ний розчин) та фостоксин. В якості сортів в досліді використовували Слов'янку – відносно стійку до стеблової нематої і Світанок київський – сприйнятливий до дитиленхозу. Після обробки бульб зазначеними препаратами їх висаджували в поле. Найвищу ефективність проти дитиленхозу бульб отримано від аміачної води. Ступень ураження бульб в цьому варіанті складала по сорту Слов'янка 2,5%, а по сорту Світанок київський – 3,3%, в той час як в контролі (без обробки) зазначені показники відповідно складала 3,4 і 6,8%. Дещо нижча ефективність дії проти особин *Ditylenchus destructor Thorne*, отримана у препаратів актеллік і фостоксин. Кількість бульб з симптомами дитиленхозу при використанні зазначених препаратів не перевищувала 4,0%.

Отже, для зниження ураження бульб стебловою нематою доцільно тару, сільськогосподарський інвентар і картоплесховища перед закладкою на зберігання дезінфікувати 3%-ним розчином аміачної води і обробляти актелліком і фостоксином.

УДК 631.15: 338.4(477)

Пономарьова М. С., канд. екон. наук, доцент
Державний біотехнологічний університет
e-mail: univerms@ukr.net

АГРОВИРОБНИЦТВО: ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТА ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ

Агропромисловий комплекс України завжди був і донині залишається пріоритетним завданням господарського розвитку, важливим об'єктом наукових досліджень та стратегічних планів держави. Тенденції і перспективи розвитку сектору визначаються загальним станом національної економіки, на якому, своєю чергою, значною мірою позначається динаміка основних показників аграрної діяльності. Специфіка сільськогосподарського виробництва, а саме: характер виробленої продукції, належність до первинного сектора економіки, залежність від погодних умов. Серед чинників, які впливають на розвиток АПК України, пріоритетними є: система господарювання, характер виробничих відносин, рівень соціально-економічного розвитку країни, природні ресурси та структура земельного фонду, технічний рівень і стан основних фондів підприємств АПК, забезпеченість трудовими ресурсами, транспортно-географічні умови. У сфері земельних відносин має забезпечуватись ефективне використання земельного ресурсу як одного з основних факторів підвищення конкурентоспроможності АПК. Інтенсифікація сільськогосподарського виробництва та розширення ареалів сільськогосподарських угідь призвели до зростання кількості відходів і їх впливу на компоненти природи. Зараз в аграрній сфері сформувався низка значних проблем екологічного характеру, які потребують першочергового та раціонального вирішення за допомогою